

Správa úložišť radioaktivních odpadů

Akční plán přípravy hlubinného úložiště v ČR na roky 2017 - 2025

Shrnutí

Vláda vytváří rozhodovací pravomoc ohledně procesu umístění hlubinného úložiště (HÚ) v České republice a role SÚRAO je omezena na předkládání doporučení vládě založené především na různých technických úvahách, přičemž jsou zohledňovány jak sociální faktory, tak postoj veřejnosti. SÚRAO a odborný tým se musí vypořádat s řadou klíčových rozhodnutí týkajících se procesu výběru lokalit:

- výběr čtyř lokalit za účelem podrobnějších geologických prací v první etapě (2018)
- výběr prioritní a náhradní lokality ve druhé etapě (2025)
- schválení finální lokality ve třetí etapě (po roce 2025)

Proces vyhledávání lokality pro umístění HÚ až do roku 2018 (1. etapa) bude probíhat ve dvou fázích, z nichž první bude zahrnovat sběr a organizaci dat v každé lokalitě. Pomocí vylučovacích kritérií bude možno zjistit, zda jsou lokality vhodné pro umístění HÚ. ***Pokud bude odhaleno jen jedno vylučovací kritérium, lokalita bude považována za nezpůsobilou a bude trvale vyloučena ze seznamu potenciálních lokalit.***

Dále budou porovnány silné a slabé stránky lokalit; přijetí veřejností bude plně zohledněno. ***Výsledky z této fáze budou obsahovat seznam lokalit, z nichž první čtyři budou předmětem podrobnějších průzkumných prací; zbylé lokality budou označeny jako záložní lokality*** – vzhledem k omezenému rozsahu znalostí dostupných v této fázi nemohou být zcela vyloučeny.

První rozhodnutí bude bezpochyby provázet řada nejistot, které ve většině případů vzniknou kvůli nedostatku spolehlivých údajů a nutnosti odkázat se do značné míry na odborné stanovisko. Předpokládá se tedy, že nejistota spojená s celkovou oprávněností výběru lokalit bude představovat nejzávažnější ohrožení procesu. Kromě toho existuje riziko, že potenciálně dobrá lokalita pro umístění HÚ by mohla být v této fázi přehlédnuta. Zároveň je zde riziko špatně promyšleného rozhodnutí, které povede k plýtvání jak časem, tak i financemi.

Proces vyhledávání lokality až do roku 2025; vzhledem ke stávajícímu postoji veřejnosti k tomuto procesu nebude druhé rozhodnutí fixováno v čase; doba trvání zjišťovacího procesu by však měla být vymezena nulovým milníkem, tj. datem udělení povolení Ministerstvem životního prostředí. Tento přístup umožní dostatek času na to, aby bylo zodpovědné a technicky správné rozhodnutí na konečném místě v souladu s celkovým časovým plánem.

Druhé rozhodnutí bude samozřejmě upřednostňovat bezpečnostní otázky, neboť v předchozí fázi nebylo možné dostatečně řešit plný rozsah bezpečnostních požadavků podrobně. Avšak další faktory se pravděpodobně stanou ještě důležitějšími z hlediska rozhodovacího procesu, např. - předjímání potenciálních střetů zájmů a zvážení změn veřejného přijímání a náznaků politického vlivu.

Závěr z druhého rozhodovacího postupu bude zahrnovat výběr finální a záložní lokality, která bude ohodnocena jako druhá nejvhodnější v pořadí.

Vyhledávací proces po roce 2025 se zaměří na schválení finální lokality.

Následující tabulka obsahuje shrnutí různých cílů a mezníků, včetně rizikových faktorů, které mohou ovlivnit časový harmonogram procesu umístění:

Tabulka 2 Cíle a rizika v procesu výběru lokality

Činnost	Milník	Rizika pro vyhledávací proces v případě selhání činnosti
První rozhodnutí		
Technické zprávy „Předběžný popisný model“ pro 9 lokalit	01/2018	V případě nedokončení technických zpráv bude nedostatek dat pro předběžné posouzení lokality
Technické zprávy „Předběžná studie proveditelnosti“ pro 9 lokalit	02/2018	V případě nedokončení technických zpráv bude nedostatek dat pro předběžné posouzení lokality
Technické zprávy „Předběžná případová bezpečnostní studie s přezkumem bezpečnostních hodnocení“ pro 9 lokalit	06/2018	V případě nedokončení technických zpráv bude nedostatek dat pro předběžné posouzení lokality
Technické zprávy „Studie posuzování vlivů na životní prostředí“ pro 9 lokalit	02/2018	V případě nedokončení technických zpráv bude nedostatek dat pro předběžné posouzení lokality
Socio-ekonomické studie pro 9 lokalit	06/2018	V případě nedokončení technických zpráv bude nedostatek dat pro předběžné posouzení lokality
Technické zprávy „Dokument pro předběžné posouzení lokality“ pro 9 lokalit	06/2018	V případě nedokončení předběžného posouzení lokality nebudou k dispozici data pro rozhodovací proces
Ustanovení expertního týmu, organizace týmových setkání	09/2017, nepřetržitě	Pokud nebude ustanoven expertní tým, je větší pravděpodobnost, že nevládní organizace zpochybní rozhodnutí
Doporučení 4 lokalit pro následný podrobnější průzkum	11/2018	
Schválení rozhodnutí vládou		Protáhnutí diskuse a odložení schválení vládou může ovlivnit stanovené milníky pro vyhledávací proces pro umístění HÚ
Druhé rozhodnutí	T₀ = nultý milník	
Povolení k průzkumným pracím od Ministerstva životního prostředí	T₀	Pozdržení schvalovacího procesu způsobí nedodržení lhůt stanovené v Koncepci
Technická zpráva „Předběžné strukturální geologické modely potenciálních lokalit pro umístění HÚ“	T ₀ + 5 let	Jestliže nebude technická zpráva kompletní, bude nedostatek dat pro posouzení lokality

Technická zpráva „Předběžná studie proveditelnosti pro 4 lokality, včetně doporučení finální a záložní lokality“	T ₀ + 5 let	Jestliže nebude technická zpráva kompletní, bude nedostatek dat pro posouzení lokality
Technická zpráva „Předběžná případová bezpečnostní studie pro 4 lokality s přezkumem bezpečnostních hodnocení“	T ₀ + 5 let	Jestliže nebude technická zpráva kompletní, bude nedostatek dat pro posouzení lokality
Technická zpráva „Studie dopadů na životní prostředí pro 4 lokality, včetně doporučení finální a záložní lokality“	T ₀ + 5 let	Jestliže nebude technická zpráva kompletní, bude nedostatek dat pro posouzení lokality
Socio-ekonomické studie pro 4 lokality	T ₀ + 5 let	Jestliže nebudou studie kompletní, bude nedostatek dat pro posouzení lokality
Technické zprávy „Dokumenty pro posouzení lokalit“ pro 4 lokality	T₀ + 6 let	Jestliže nebude dokument pro posouzení lokalit kompletní, nebudou k dispozici data pro rozhodovací proces
Diskuze expertního týmu		Pokud nebude expertní tým funkční, je větší pravděpodobnost, že nevládní organizace zpochybní rozhodnutí
Doporučení pro finální a záložní lokality a jeho předložení vládě ke schválení	T₀ + 6 let	
Schválení výběru vládou		Protáhnutí diskuse a odložení schválení vládou může ovlivnit stanovené milníky pro vyhledávací proces a stavbu a provoz HÚ
Schválení finální lokality		Pokud podrobné výzkumné práce nepotvrdí vhodnost lokality, záložní lokalita bude charakterizována.
Probíhající aktivity		
Aktualizace technické zprávy „Požadavky a kritéria pro výběr lokality pro umístění HÚ“	06/2017 Pokud bude třeba	Nesoulad s různými právními podklady může vést k odmítnutí regulátorem.
Aktualizace plánu výzkumu a vývoje	10/2019 Pokud bude třeba	Zanedbání výzkumu a vývoje, získaných poznatků a potřeb vývoje HÚ může negativně ovlivnit řízení procesu
Komunikace s regulačním orgánem a odpovědnými státními institucemi.	pravidelně	Nedostatečná úroveň komunikace naznačuje, že proces je špatně řízen
Sledování nových trendů, standardů a mezinárodních zkušeností v oblasti jaderné	pravidelně	Zanedbávání nových trendů a mezinárodních zkušeností naznačuje, že proces je špatně

energetiky		řízen
Pravidelné přezkumy projektového plánu, časového harmonogramu, finančních analýz a systému řízení kvality. Poučení se z posledních kroků	ročně	Zanedbávání zkušeností získaných z procesu, norem zajišťování jakosti a ekonomických otázek naznačují, že proces je špatně řízen
Workshopy na téma: „Potřebná data pro charakterizaci lokality“	nepřetržitě	Nekompetentní tým může dojít k nesprávnému rozhodnutí
Komunikační strategie týkající se projektu HÚ	nepřetržitě	Nedostatek transparentní komunikační strategie zkomplikuje proces a potenciálně, učiní projekt bezcenným